

חוק הפללת לקוח הזונה - טוב, אך לא מספיק

העברת החוק להפללת לקוחות שירותי זנות בקריאה טרומית היא הישג גדול, אך חייבים להיעשות צעדים נוספים להגנת זונות: פתיחת מרכזי שיקום, סיוע כלכלי והכשרה מקצועית

ריטה חייקין פורסם: 21.02.12, 08:42

לפני כמה ימים אישרה הכנסת בקריאה טרומית את [החוק להפללת לקוחות שירותי זנות](#), לאחר שזכה לתמיכת ועדת השרים לענייני חקיקה. זה הישג גדול במאבקים של שנים על החוק המקדם התייחסות של החברה והמדינה לתופעת הזנות. הרציונל מאחורי הצעת החוק: אשה לא בוחרת להיות בזנות. צרכני מין בתשלום הם חלק משעבוד נשים בניצול מיני. עבור חלק מהגברים החיים בינינו שימוש שירותי מין לא נתפש כמשהו חריג.

אני מקווה כי לא ירחק היום ובו צרכן מין יעמוד לדין על ניצול, ושהמדינה תכיר כי זנות היא לא עניין של בחירה. זהו הישג מרחיק לכת במאבק בנושא הזנות אך אני נותרתי מודאגת. אני מודאגת ממשמעות הפעלת החוק על חייהן של נשים הנמצאות במעגלי הזנות. כיצד יפעלו השוטרים בשטח? כיצד יגבו עדויות מנשים מבלי לשעתק מחזות נוספים של זלזול והשפלה כלפיהן? האם החוק ישנה את מעמדן של נשים בזנות והיחס אליהן מצד המשטרה וגורמי ממסד אחרים או שהן תישארנה החוליה המוחלשת והשקופה במנגנוני החוק?

העולם לא נעשה טוב יותר כי יהיה חוק. בקודקודים למעלה המדינה אומרת "די לניצול", אך בפריפריה ובשולי החברה פועלים חוקי השטח וביטחון של אותן נשים מופקר. מה משמעות המילה ביטחון אם בחוק לא מוזכרת אף לא פעם אחת המילה נשים? למי נועד הביטחון? במהלך השנים התלוננו נשים העוסקות בזנות על יחס המשטרה כלפיהן, על דעות קדמות, על אות קולון. לא פעם שמעתי את המשפט "תעזבו אותי בשקט". אני מודאגת מהמצב מה יהיה הלאה.

האם אנחנו מוכנים לחוק?

כפעילה פמיניסטית וכאחת הראשונות שייחלו לחוק, עדיין מנכרת בי המחשבה כי החברה שלנו עוד לא מוכנה לו. נשים העוסקות בזנות הן בשולי החברה, היחס כלפיהן לא השתנה. האם משרד החינוך עשה משהו בנדון והאם ידברו בבתי הספר על החוק? האם הלקוח הפוטנציאלי מבין את הסיבה לחקיקה? אינני יודעת, אך אני מבקשת להיות אופטימית. אני קשובה לקולן של זונות, נשים חוששות, נשים שלא יודעות מה יהיה עמן וגם אני בינתיים לא יודעת מה יהיה.

אני סבורה, כמו חברותי לעבודה בארגון אשה לאשה - מרכז פמיניסטי חיפה, כי במקביל לקידום הצעת החוק להפללת לקוחות מין, המתייחסת להענשת הלקוחות בלבד, חייבים להיעשות צעדים נוספים להגנתן של נשים שורדות זנות, כגון:

- פתיחת מרכזי יום ומרכזים טיפוליים ושיקומיים לנשים בזנות בכל רחבי הארץ ובפרט באזורים הסמוכים למרכזי תעשיית המין.

- הסדרת מקום שהייה חלופי לנשים המעוניינות להתחיל בתהליכי שיקום, והבטחת מתן טיפול משקם תוך דגש על העצמה ועל פתרונות תעסוקתיים, הכשרה מקצועית ותוכניות קידום אישיות.
- מתן סיוע הדרכתי וכלכלי לנשים שורדות זנות המטופלות בילדים וכן הטבות בביטוח הלאומי לאמהות בתהליכי שיקום.
- שימת דגש על תוכניות ופתרונות המתייחסים לרב-תרבותיות של החברה הישראלית ולמוצאן השונה של נשים הנמצאות בתהליכי שיקום, כולל הבטחת מתן טיפול והסברים בשפות שונות.
- הצעה של אפשרויות הצטרפות למסלול שיקום מוסדר, במסגרתו יענקו לאשה שורדת זנות השכלה, הכשרה מקצועית או אקדמית לבחירתה, הפנייה למקום עבודה בהתאם להשכלתה וכישוריה, ליווי פסיכולוגי ורפואי ומערכות תמיכה נוספות.
- כן נדרשת מצד המערכת הבטחת תעסוקה בשכר הוגן לנשים ללא קשר להצטרפותן למסלול השיקום.
- נדרשת גם תוכנית המאפשרת תמיכה כלכלית לכיסוי חובות עבר, עקב הלוואות שנלקחו בשוק האפור וכד'.

מקדמות החוק מבקשות לעשות שינוי מהותי בתפישה החברתית כלפי זנות והיחס לנשים. הן פותחות בפנינו דלת אל עבר תפיסות חברתיות טובות יותר כלפי קבוצות מוחלשות, עכשיו זה תלוי בנו.

ריטה חייקין, מנהלת פרויקט מאבק בזנות ובסחר בנשים, ארגון אשה לאשה - מרכז פמיניסטי, חיפה.